

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

25

Vragen van het lid **Van der Linde** (VVD) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de mogelijkheid voor gepensioneerden in het buitenland om via een app hun levensbewijs door te geven* (ingezonden 21 augustus 2020).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 18 september 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «ABP komt met app voor attestatie de vita»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het belangrijk is dat gepensioneerden snel en makkelijk hun levensbewijs kunnen doorgeven? Waarom is het niet mogelijk dat het levensbewijs (digitaal) naar zowel de Sociale Verzekeringsbank (SVB) als het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar wordt gestuurd?

Antwoord 2

Ja, ik deel die mening. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) zet erop in, dat gepensioneerden snel en makkelijk hun levensbewijs kunnen doorgeven. Daarvoor streeft de SVB er naar dat op termijn een groot deel van de AOW/Anw-gerechtigden woonachtig in het buitenland niet meer jaarlijks een levensbewijs hoeft in te dienen. Hiertoe zet de SVB een bestandsuitwisseling op met buitenlandse zusterorganisaties. Uitwisselingen met Duitsland, Australië en Aruba zijn al gerealiseerd en voor de verdere uitwerking wordt het accent gelegd op die landen waar veel AOW/Anw-gerechtigden wonen, zoals België en Spanje. Voor de AOW/Anw-gerechtigden die wonen in landen waarvoor een bestandsuitwisseling niet mogelijk of rendabel is, heeft de SVB een digitale mogelijkheid in de vorm van een app ontwikkeld. De klant van de SVB kan het ingevulde en ondertekende formulier levensbewijs via diverse kanalen terugsturen aan de SVB. Dat kan via de post, via

¹ PensioenPro, 18 augustus 2020 «ABP komt met app voor attestatie de vita» (https://pensioenpro.nl/pensioenpro/30041110/abp-komt-met-app-voor-attestatie-de-vita?utm_source=nieuwsbrief&utm_campaign=pp-dagelijks&utm_medium=email&utm_content=20200818)

«Mijn SVB» op de website (vereist DigiD) of per fax. E-mail is ook mogelijk, echter, omdat e-mail geen beveiligd kanaal is staat de SVB dat alleen toe in uitzonderingssituaties. Zo mag een klant het levensbewijs in de vorm van een pdf-bestand per e-mail of fax terugsturen als het verzenden via de reguliere post in een land lang duurt en moet de klant het door een bevoegde autoriteit getekende originele levensbewijs nazenden.

Het in leven zijn wordt aan de hand van het geverifieerde ontvangen levensbewijs en (sinds kort) de bestandsvergelijking met de zusterorganisaties ook geautomatiseerd gemeld aan het RNI (Register Niet-Ingezetenen). Dit zal ook gaan gelden voor de app. Andere Nederlandse afnemers van de BRP/RNI (waaronder pensioenfondsen) kunnen hier gebruik van maken. Alle overlijdensmeldingen die de SVB ontvangt, bijvoorbeeld via het levensbewijs of via bestandsvergelijking, worden al doorgegeven aan het RNI en zijn dus ook te gebruiken voor de andere afnemers van de BRP/RNI (zie ook vraag 5).

Vraag 3

Op welke manier volgt u of de app van het pensioenfonds ABP een succes wordt? Kan de SVB in de toekomst ook de app van de ABP gebruiken, als deze heel goed blijkt te werken?

Antwoord 3

Ik heb vernomen dat de SVB en het ABP reeds contact hebben over het initiatief om klanten woonachtig in het buitenland de mogelijkheid te geven om op een digitale wijze het in leven zijn te kunnen aantonen. Beide uitvoerders ontwikkelen hiervoor een app en hebben hierover regelmatig contact. Het ABP heeft aangekondigd deze app voor het eind van het jaar in gebruik te willen nemen voor die klanten die geen klant van de SVB zijn. De SVB voorziet haar app in 2021 in gebruik te nemen. De validatie waarmee de klant via de apps van de SVB en ABP kan aantonen dat hij in leven is, vertoont grote overeenkomsten.

Alvorens de SVB besluit de app te gebruiken moet geverifieerd worden dat de app aan een aantal juridische voorwaarden voldoet. De app moet voldoen aan de privacywetgeving en de informatiebeveiligingsvoorschriften waaraan de SVB zich moet houden en moet passen binnen het IT-landschap van de SVB. Verder moet de app voldoen aan de voorwaarden die de Wet Digitale Overheid zal stellen, zoals die t.a.v. het inloggen op een substantieel betrouwbaarheidsniveau en de toegankelijkheidseisen voor overheidswebsites en -apps. Dit proces wordt binnen de SVB momenteel uitgevoerd.

Als in de toekomst besloten mocht worden om voor beide instellingen één app te gebruiken zullen de SVB en het ABP als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken afspraken moeten maken o.g.v. art. 26 AVG.

Tot slot wordt opgemerkt dat de SVB een aanbestedende dienst is. De SVB moet voldoen aan het aanbestedingsrecht. Indien de SVB gebruik wil maken van de app van het pensioenfonds ABP dient onderzocht te worden in hoeverre de SVB een beroep kan doen op (de uitzonderingen van) het aanbestedingsrecht.

Vraag 4

In hoeveel landen is de app voor digitale levensbewijzen van de SVB (Wereldwijd Alternatief Levensbewijs voor een Digitale Overheid (WALDO)) inmiddels beschikbaar? Wanneer wordt deze service wereldwijd beschikbaar?

Antwoord 4

De SVB zet primair in op bestandsuitwisselingen met buitenlandse zusterorganisaties om te verifiëren of de klant niet overleden is. Als deze uitwisselingen stabiel genoeg en gerealiseerd zijn hoeft de klant noch op papier noch via de app het in leven zijn aan te tonen en komt voor de klanten die woonachtig zijn in die betreffende landen het levensbewijs te vervallen. De SVB verwacht dat zij deze mogelijkheid voor ca. 70% van de AOW/Anw-gerechtigden die in het buitenland wonen kan realiseren. Voor de overige klanten continueert de SVB het periodieke papieren levensbewijs, met op termijn een optie om in plaats van op papier via de app het in leven zijn aan te tonen. Dat laatste geldt wereldwijd. De SVB verwacht de app in de loop van 2021 aan haar klanten aan te kunnen bieden.

Vraag 5

Herkent u het signaal dat gepensioneerden in het buitenland zowel aan de SVB als aan hun pensioenfondsen een levensbewijs moeten sturen, omdat de SVB dit door privacywetgeving niet meer mag delen? Zo ja, wat doet u om deze belemmeringen weg te nemen?

Antwoord 5

De SVB is bevoegd gegevens m.b.t. het in leven zijn van personen te delen met pensioenuitvoerders (art. 6, lid 4 AVG jo. art. 73, lid 1 Wet SUWI). Het is echter niet noodzakelijk om met ieder pensioenfonds afzonderlijk een uitwisseling in te richten. Pensioenfondsen behoren tot de groep derden die systematische verstrekkingen uit de basisregistratie personen, inclusief de registratie van niet-ingezetenen (RNI), kunnen krijgen. De SVB geeft een signaal m.b.t. het overlijden van een niet-ingezetene en het in leven zijn al door aan de RNI. Omdat de pensioenfondsen gegevens over het al dan niet in leven zijn uit de BRP/RNI kunnen krijgen, vervalt de noodzaak voor de SVB om deze gegevens direct te leveren aan de individuele pensioenfondsen. Het signaal dat gepensioneerden in het buitenland zowel aan de SVB als aan hun pensioenfondsen een levensbewijs moeten sturen, omdat de SVB dit door privacywetgeving niet meer mag delen, herken ik daarom niet. De pensioenfondsen kunnen gebruikmaken van de gegevens die de SVB aan de BRP/RNI levert. In juni 2018 heeft de Stichting Pensioenfederatie met het servicedocument «Attestatie de Vita» haar leden hierover geïnformeerd.

Vraag 6

Hoeveel gepensioneerden maken gebruik van de SVB-app om digitaal hun levensbewijs aan te leveren? Hoeveel procent van alle gepensioneerden in het buitenland betreft dit?

Antwoord 6

Momenteel maken er nog geen AOW/Anw-gerechtigden gebruik van de SVB app. Bij een volledig werkende bestandsuitwisseling zal de SVB de app aan ca. 30% van haar in het buitenland wonende klanten gaan aanbieden. Dit zijn ongeveer 100.000 klanten van de ca. 330.000 in het buitenland wonende klanten.

Vraag 7

Hoe vaak komt het voor dat een levensbewijs door de SVB of een pensioenfonds of -verzekeraar geweigerd wordt? Waar kan de betreffende gepensioneerde in dat geval terecht?

Antwoord 7

De SVB houdt hiervan geen administratie bij. De SVB weigert het levensbewijs als niet aan alle voorwaarden of vormvereisten is voldaan. Dat is het geval als het formulier niet volledig is ingevuld of als een officiële stempel van een daarvoor bevoegde autoriteit ontbreekt. De SVB stuurt het formulier terug aan de klant met het verzoek om de ontbrekende gegevens aan te vullen.

Vraag 8

Hoe vaak komt het voor dat een papieren formulier voor het levensbewijs kwijtraakt in de post? Waar kan de betreffende gepensioneerde in dat geval terecht?

Antwoord 8

De SVB houdt hiervan geen administratie bij. Als het levensbewijs door de klant niet binnen de gestelde termijn wordt geretourneerd, ontvangt de klant van de SVB een rappelverzoek. Uit de praktijk blijkt, dat de klant met de SVB telefonisch contact opneemt als de klant het levensbewijs wel aan de SVB heeft geretourneerd maar de SVB het niet heeft ontvangen. In dergelijke situaties zoekt de SVB samen met de klant naar een maatwerkoplossing. De SVB schorst het pensioen van de klant als ook na het rappel de klant niet binnen de gestelde termijn het levensbewijs heeft geretourneerd, en er geen aanvullende (maatwerk)afspraken met de klant is gemaakt en de SVB geen contact met de klant kan krijgen.

Vraag 9

Hoe vaak ervaren gepensioneerden in het buitenland problemen met DigID bij het doorgeven van hun levensbewijs? Waar kunnen zij in dat geval terecht?

Antwoord 9

De SVB houdt geen registratie van deze meldingen bij. Wanneer de klant dergelijke problemen ondervindt kan contact met de SVB worden opgenomen en wordt naar een voor de klant werkbare oplossing gezocht.

Vraag 10

Deelt u de mening dat gepensioneerden ook de mogelijkheid moeten houden om een papieren formulier te gebruiken? Hoe is die mogelijkheid gewaarborgd?

Antwoord 10

Het papieren levensbewijs blijft bestaan voor de AOW/Anw-gerechtigden die woonachtig zijn in een land waarmee de SVB geen stabiele bestandsuitwisseling met een buitenlands zusterorgaan heeft. Op termijn zal de SVB naast het papieren levensbewijs de mogelijkheid aan de klant bieden om het in leven zijn aan te tonen via een app. Klanten die geen gebruik kunnen of willen maken van de app, kunnen het papieren levensbewijs blijven gebruiken.

Vraag 11

Bij hoeveel gepensioneerden is de verzending van hun levensbewijsformulier uitgesteld, doordat vanwege COVID-19 lokale overheidskantoren gesloten zijn?

Antwoord

Voor ca. 120.011 klanten is de verzending van het levensbewijs door de SVB i.v.m. COVID-19 tijdelijk, vooralsnog tot 1 oktober 2020, opgeschort.

Vraag 12

Hoe wordt bepaald of het in een bepaald land vanaf oktober weer mogelijk is het levensbewijs te laten ondertekenen? Deelt u de mening dat gepensioneerden er niet de dupe van mogen worden als lokale overheidskantoren nog gesloten zijn?

Antwoord 12

De SVB onderzoekt momenteel hoe en vanaf welk moment ze het versturen van de levensbewijzen weer kan gaan opstarten. Het besluit indertijd om tijdelijk het uitsturen van levensbewijzen op te schorten was erop gericht, dat klanten niet de dupe mochten worden van het feit dat ze hun levensbewijs vanwege de wereldwijde Covid-19 pandemie niet door een daarvoor bevoegde autoriteit konden laten ondertekenen. Bij het opstarten van het verzenden van de levensbewijzen zal ook dit aspect door de SVB weer worden meegenomen. Hierbij zal opnieuw een inschatting worden gemaakt welk risico op onverschuldigde betalingen de SVB loopt doordat overlijdens niet of niet tijdig zijn gemeld.